

REKOMENDACIJOS

KOMISIJOS REKOMENDACIJA

2013 m. vasario 19 d.

dėl koordinuotojo kontrolės plano, kuriuo siekiama nustatyti nesąžiningos prekybos tam tikrais maisto produktais mastą

(2013/99/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 882/2004 dėl oficialios kontrolės, kuri atliekama siekiant užtikrinti, kad būtų įvertinama, ar laikomasi pašarus ir maistą reglamentuojančių teisės aktų, gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių⁽¹⁾, ypač į jo 53 straipsnį,

kadangi:

- (1) Reglamento (EB) Nr. 882/2004 53 straipsniu Komisija įgaliojama sudaryti koordinuotuosius kontrolės planus, kai manoma, kad tai būtina, sudaromus *ad hoc* pagrindu, visų pirma siekiant nustatyti pavojaus pašarams, maisto produktams ar gyvūnams paplitimą;
- (2) 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2000/13/EB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių maisto produktų ženklinimą, pateikimą ir reklamavimą, derinimo⁽²⁾ nustatytos visiems maisto produktams taikomos Sąjungos maisto produktų ženklinimo taisyklės;
- (3) pagal Direktyvą 2000/13/EB ženklinimas ir ženklinimo būdai neturi klaidinti pirkėjų visų pirma dėl maisto produkto charakteristikų, ypač jo pobūdžio ir tapatybės. Be to, jei nėra konkrečių Sąjungos arba nacionalinių taisyklių, parduodant produktą turėtų būti vartojamas įprastinis jo pavadinimas, paplitęs valstybėje narėje, kurioje šis produktas yra parduodamas, arba maisto produkto aprašas, kuris turi būti pakankamai aiškus, kad pirkėjai suvoktų tikrąją jo prigimtį;
- (4) taip pat galutiniam vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigoms skirtų fasuotų maisto produktų etiketėse turi būti nurodyti visi ingredientai. Visų pirma tų maisto

produktų, kuriuose yra mėsos ir kurie skirti galutiniam vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigoms, pakuotėse arba prie jų pritvirtintose etiketėse turi būti nurodyta mėsos kilmės gyvūno rūšis. Jeigu ingredientas nurodytas maisto produkto pavadinime, jo procentinė dalis turi būti nurodyta ingredientų sąrašė, kad vartotojui nebūtų pateikta klaidinanti informacija apie maisto produkto tapatybę ir sudėtį;

- (5) 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 853/2004, nustatančiame konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus⁽³⁾, nustatyti papildomi konkrečių maisto produktų ženklinimo reikalavimai. Jame visų pirma nustatyta, kad ant pakuočių, kuriose smulkinta – be kita ko – neporakanopių mėsa tiekiamą galutiniam vartotojui, turi būti užrašas, kad šiuos produktus prieš vartojant reikėtų išvirti, jeigu toks reikalavimas numatytas valstybės narės, kurios teritorijoje produktas tiekiamas rinkai, nacionalinėse taisyklėse ir jo laikomasi pagal tas taisykles;
- (6) Reglamento (EB) Nr. 853/2004 II priedo III skirsnyje reikalaujama, kad skerdyklas eksploatuojantys maisto ūkio subjektai turi prašyti, gauti ir tikrinti maisto grandinės informaciją apie visus gyvūnus, kurie yra vežami arba vežtini į skerdyklą, išskyrus laukinius medžiojamuosius gyvūnus, ir, atsižvelgdami į tą informaciją, imtis veiksmų. Atitinkama maisto grandinės informacija visų pirma turi apimti gyvūnų gydymą veterinariniais vaistais per atitinkamą laikotarpį (išlauka – didesnė nei nulis), taip pat vaistų davimo datas ir išlauką. 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 854/2004, nustatančiame specialiąsias gyvūninės kilmės produktų, skirtų vartoti žmonėms, oficialios kontrolės taisykles⁽⁴⁾, reikalaujama, *inter alia*, kad oficialiai paskirtas veterinarijos gydytojas atliktų auditą ir patikrinimus. Pirmiausia, atlikdamas patikrinimus prieš skerdimą ir po skerdimą, oficialiai paskirtas veterinarijos gydytojas turi patikrinti ir išanalizuoti paskersti skirtų gyvūnų kilmės ūkiuose esančiuose įrašuose pateiktą atitinkamą informaciją (įskaitant maisto grandinės informaciją) ir atsižvelgti į dokumentuose įtvirtintus šio patikrinimo ir analizės rezultatus;

⁽¹⁾ OL L 165, 2004 4 30, p. 1.

⁽²⁾ OL L 109, 2000 5 6, p. 29.

⁽³⁾ OL L 139, 2004 4 30, p. 55.

⁽⁴⁾ OL L 139, 2004 4 30, p. 206.

- (7) 2012 m. gruodžio mėnesį atlikus oficialią kontrolę keliose valstybėse narėse Komisijai buvo pranešta, kad tam tikruose fasuotuose produktuose rasta arklienos, nenurodytos ant pakuotės ar prie jos pritvirtintoje etiketėje pateiktame ingredientų sąraše. Kai kurių iš šių maisto produktų pavadinime ir (arba) prie jų pridėtame ingredientų sąraše buvo klaidinančiai nurodyta tik jautiena;
- (8) vadovaujantis 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras⁽¹⁾, 17 straipsniu, maisto ir pašarų ūkio subjektai visais su jų kontroliuojamu verslu susijusiais gamybos, perdavimo ir paskirstymo etapais užtikrina, kad maistas arba pašarai atitiktų su jų veikla susijusius maisto produktus reglamentuojančių įstatymų reikalavimus ir tikrina, kad šių reikalavimų būtų laikomasi;
- (9) arkliai priklauso gyvūnų, kurie gali būti ir maistiniai, ir nemaistiniai, rūšiai. Fenilbutazonas yra veterinarinis vaistas, kurį pagal 2009 m. gruodžio 22 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 37/2010 dėl farmakologiškai aktyvių medžiagų, jų klasifikacijos ir didžiausios leidžiamosios koncentracijos gyvūniniuose maisto produktuose⁽²⁾ leidžiama naudoti tik nemaistiniams gyvūnams. Vadinasi, nemaistiniai arkliai, kurie kada nors gyvenime buvo gydyti fenilbutazonu, negali patekti į maisto grandinę. Atsižvelgiant į nesąžiningą veiklą, kai tam tikruose maisto produktuose buvo etiketėse nenurodytos arklienos, prevenciniais sumetimais tikslinga patikrinti, ar į maisto grandinę nepateko fenilbutazonu gydyti nemaistiniai arkliai;
- (10) todėl Komisija turi rekomenduoti, kad valstybės narės vieną mėnesį vykdytų koordinuotąją kontrolės planą, siekiant nustatyti nesąžiningos prekybos tam tikrais maisto produktais mastą. Minėtas laikotarpis gali būti pratęstas dar dviem mėnesiais;
- (11) rekomenduojamas kontrolės planas turėtų būti sudarytas iš dviejų veiksmų;
- (12) pirmas veiksmas turėtų būti atitinkama mažmeninės prekybos kontrolė, t. y. turėtų būti tikrinami galutiniam vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigoms skirti maisto produktai, parduodami ir (arba) paženklininti nurodant, kad jų sudėtyje yra jautienos, kad jų sudėtyje yra jautienos. Tokią kontrolę būtų galima atlikti ir kitose įmonėse (pvz., šaldymo sandėliuose). Tokios kontrolės tikslas būtų nustatyti, ar tokiuose produktuose yra arklienos, kuri nėra tinkamai nurodyta ant pakuotės, arba, jei produktai nefasuoti, ar vartotojams arba viešojo maitinimo įstaigoms pateikta informacija, kad produkte yra tokios mėsos. Tokia kontrolė turėtų būti atliekama paėmus reprezentatyvųjį ėminį;
- (13) esama patikimų metodų, kuriais galima pakankamai tiksliai nustatyti, ar ėminyje yra nedeklaruotos rūšies gyvūninių baltymų. Europos Sąjungos etaloninė gyvūninių baltymų pašaruose laboratorija gali teikti naudingos konsultacijos apie tokius metodus ir jų taikymą. Kompetentingos institucijos raginamos pasikliauti minėtos laboratorijos konsultacija dėl metodų, kuriuos galima taikyti;
- (14) antras veiksmas turėtų būti atitinkama kontrolė, atliekama įmonėse, kuriose tvarkoma žmonėms vartoti skirta arkliena, įskaitant trečiųjų šalių kilmės maisto produktus, siekiant nustatyti fenilbutazono likučius. Tokia kontrolė taip pat turėtų būti atliekama paėmus reprezentatyvųjį ėminį, atsižvelgiant į gamybos ir importo kiekį. Tokiu atveju tikslinga naudoti metodus, nustatytus 2002 m. rugpjūčio 12 d. Komisijos sprendime 2002/657/EB dėl Tarybos direktyvos 96/23/EB nuostatų dėl analizės metodų tinkamumo ir rezultatų aiškinimo įgyvendinimo⁽³⁾;
- (15) valstybės narės turėtų reguliariai pranešti Komisijai apie tokios kontrolės rezultatus, kad būtų įvertinti nustatyti faktai ir parengtas tinkamų veiksmų planas;
- (16) pasikonsultavusi su Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatiniu komitetu,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

Valstybės narės turėtų vykdyti koordinuotąją kontrolės planą, vadovaudamosi šios rekomendacijos priedu, o plane turėtų būti numatyti šie veiksmai:

- a) atliekama oficiali galutiniam vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigoms skirtų maisto produktų, parduodamų ir (arba) paženklinintų nurodant, kad jų sudėtyje yra jautienos, kontrolė; ir

⁽¹⁾ OL L 31, 2002 2 1, p. 1.

⁽²⁾ OL L 15, 2010 1 20, p. 1.

⁽³⁾ OL L 221, 2002 8 17, p. 8.

b) atliekama oficiali žmonėms vartoti skirtos arklienos kontrolė, siekiant nustatyti fenilbutazono likučius.

Priimta Briuselyje 2013 m. vasario 19 d.

Komisijos vardu

Tonio BORG

Komisijos narys

PRIEDAS

Koordinuotasis kontrolės planas, kuriuo siekiama nustatyti nesąžiningos prekybos tam tikrais maisto produktais mastą**I. KOORDINUOTOJO KONTROLĖS PLANO VEIKSMAI IR APRĖPTIS**

Koordinuotasis kontrolės planas turėtų būti sudarytas iš dviejų veiksmų:

1 VEIKSMAS. Maisto produktų, parduodamų ir (arba) paženklintų nurodant, kad jų sudėtyje yra jautienos, kontrolė**A. Produkto apibrėžtoji sritis**

- Maisto produktai, parduodami ir (arba) paženklinti nurodant, kad jų sudėtyje yra jautienos (pvz., smulkinta mėsa, mėsos gaminiai, mėsos pusgaminiai), priskiriami šioms kategorijoms:
 - galutiniam vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigoms skirti fasuoti maisto produktai, paženklinti nurodant, kad jų sudėtyje yra jautienos;
 - maisto produktai, siūlomi parduoti galutiniam vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigoms nefasuoti, ir maisto produktai, supakuoti pardavimo patalpose vartotojo prašymu arba sufasuoti tiesioginiam pardavimui, kurie parduodami ir (arba) paženklinti ar kitaip pažymėti nurodant, kad jų sudėtyje yra jautienos.
- Vykdam šį koordinuotąjį kontrolės planą taikoma Direktyvos 2000/13/EB 1 straipsnio 3 dalies b punkte nustatyta apibrėžtis „fasuotas maisto produktas“.
- Vykdam šį koordinuotąjį kontrolės planą taikomos Reglamento (EB) Nr. 853/2004 I priedo 1.13, 1.15 ir 7.1 punktuose nustatytos apibrėžtys „smulkinta mėsa“, „mėsos pusgaminiai“ ir „mėsos gaminiai“.

B. Tikslas

Kompetentingos institucijos, vadovaudamosi Sąjungos ir, tinkamais atvejais, nacionalinėmis nuostatomis, turėtų atlikti oficialią kontrolę, kad nustatytų, ar A punkte nurodytuose produktuose yra arklienos, kuri nėra tinkamai nurodyta ant pakuotės, arba, jei produktai nefasuoti, – ar vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigoms yra pateikta informacija, kad produkte yra tokios mėsos.

C. Ėminių ėmimo vietos ir tvarka

- Turėtų būti imami reprezentatyvūs susijusių produktų ėminiai, atspindintys produktų įvairovę.
- Produktų ėminiai turėtų būti imami mažmeninėje prekyboje (pvz., prekybos centruose, nedidelėse parduotuvėse, mėsinėse); jie galėtų būti imami ir kitose įmonėse (pvz., šaldymo sandėliuose).

D. Ėminių skaičius ir sąlygos

Toliau pateiktoje lentelėje nurodytas orientacinis rekomenduojamas mažiausias ėminių, kurie turi būti paimti per II skirsnyje nurodytą laikotarpį, skaičius. Jei įmanoma, kompetentingoms institucijoms rekomenduojama paimti daugiau ėminių. Ėminių skaičius kiekvienoje valstybėje narėje nustatytas remiantis gyventojų skaičiumi – ne mažiau kaip 10 susijusių produktų ėminių per mėnesį iš kiekvienos valstybės narės, kaip nurodyta II skirsnyje.

Maisto produktai, parduodami ir (arba) paženklinti nurodant, kad jų sudėtyje yra jautienos	
Šalis, kurioje parduodama	Orientacinis rekomenduojamas ėminių skaičius per mėnesį
Prancūzija, Vokietija, Italija, Jungtinė Karalystė, Ispanija, Lenkija	150
Rumunija, Nyderlandai, Belgija, Graikija, Portugalija, Čekija, Vengrija, Švedija, Austrija, Bulgarija	100
Lietuva, Slovakija, Danija, Airija, Suomija, Latvija	50
Slovėnija, Estija, Kipras, Liuksemburgas, Malta	10

E. Metodai

Kompetentingos institucijos turėtų pirmiausiai naudoti Europos Sąjungos etaloninės gyvūninių baltymų pašaruose laboratorijos rekomenduojamą (-us) metodą (-us): <http://eurl.craw.eu/en/164/legal-sources-and-sops>.

2 VEIKSMAS. Žmonėms vartoti skirtos arklienų kontrolė**A. Produkto apibrėžtoji sritis**

Arkliena, asilų, mulų arba arklėnų mėsa, šviežia, atšaldyta arba užšaldyta, klasifikuojama priskiriant Kombinuotosios nomenklatūros kodą 0205 ir skirta vartoti žmonėms.

B. Tikslas

Kompetentingos institucijos atlieka oficialią kontrolę, kad nustatytų, ar A punkte nurodytuose produktuose nėra fenilbutazono likučių.

C. Ėminių ėmimo vietos ir tvarka

Produktų ėminiai turėtų būti imami įmonėse ar įstaigose, kuriose tvarkomi A punkte nurodyti produktai (pvz., skerdyklose, pasienio kontrolės postuose).

D. Ėminių skaičius ir ėmimo sąlygos

Rekomenduojamas mažiausias ėminių, kurie turi būti paimti per II skirsnyje nurodytą laikotarpį, skaičius turėtų būti po 1 ėminį iš 50 tonų A punkte nurodytų produktų, imant ne mažiau kaip 5 ėminius iš kiekvienos valstybės narės.

E. Metodai

Kompetentingos institucijos turėtų naudoti metodus, kurie buvo patvirtinti pagal Komisijos sprendimą 2002/657/EB. Tokie metodai, skirti nustatyti Tarybos direktyvos 96/23/EB ⁽¹⁾ I priedo A grupės 5 punkte ir B grupės 2 punkto a, b ir e papunkčiuose išvardytų medžiagų likučiams, yra aprašyti Europos veterinariinių vaistų ir gyvūninės kilmės maisto priemonių likučių etaloninės laboratorijos tinklalapyje <http://fis-vl.bund.de/Public/irc/fis-vl/Home/main>.

II. KOORDINUOTOJO KONTROLĖS PLANO TRUKMĖ

Koordinuotasis kontrolės planas turėtų būti vykdomas vieną mėnesį nuo šios rekomendacijos priėmimo dienos arba ne vėliau kaip nuo 2013 m. kovo 1 d.

III. REZULTATŲ ATASKAITA

1. Kompetentingos institucijos turėtų pateikti informacijos apie kiekvieną iš šio priedo I skirsnyje nurodytų veiksmų santrauką:

- kiekvienos produktų kategorijos paimtų ėminių skaičių;
- naudotą (-us) analizės metodą (-us) ir atliktos analizės rūšį;
- teigiamų rezultatų skaičių;
- tais atvejais, kai nustatytas arklienų kiekis yra didesnis nei 1 %, – informaciją apie kontrolę, atliktą gavus teigiamus 1 veiksmo A punkte nurodytų produktų tyrimų rezultatus;
- informaciją apie kontrolę, atliktą gavus teigiamus 2 veiksmo A punkte nurodytų produktų tyrimų rezultatus;
- papildomai atliktos kontrolės rezultatus;
- gavus teigiamus 2 veiksmo A punkte nurodytų produktų tyrimų rezultatus – šalį, kurioje atitinkamas gyvūnas buvo patvirtintas kaip tinkamas skersti.

Ataskaita Komisijai turėtų būti pateikta per 15 dienų nuo II skirsnyje nurodyto vieno mėnesio laikotarpio pabaigos.

Ataskaita turėtų būti pateikta Komisijos nustatyta forma.

2. Kompetentingos institucijos turėtų nedelsdamos pranešti Komisijai apie pagal I skirsnyje nurodytus veiksmus (1 ir 2 veiksmas) atliktos kontrolės visus teigiamus rezultatus, naudodamosi Skubių pranešimų apie nesaugų maistą ir pašarus sistema.

3. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų pranešti Komisijai apie bet kokius savarankiškų patikrinimų, kuriuos maisto ūkio subjektai atliko jų prašymu, rezultatus. Prie tokios informacijos turėtų būti pridunami išsamūs 1 punkte nurodyti duomenys, pateikiami Komisijos nustatyta forma.

⁽¹⁾ OL L 125, 1996 5 23, p. 10.